

ПОДАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВИРОБНИЧІ ЗАПАСИ В БАЛАНСІ ПІДПРИЄМСТВА

Прищепя А.Д., здобувач вищої освіти

Науковий керівник: Маренич Т.Г., д-р екон. наук, професор

Державний біотехнологічний університет, м. Харків

Однією з важливих форм фінансової звітності підприємства є баланс, який показує у грошовому вимірі його господарські засоби (активи) та джерела їх утворення (зобов'язання і власний капітал) [1]. Метою складання балансу (звіту про фінансовий стан) є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату [2].

Значення балансу важко переоцінити. Він уможливорює визначення складу та структури майна підприємства, ліквідності та оборотності господарських засобів, наявності власного та позикового капіталу, зміни дебіторської та кредиторської заборгованості та інших показників. Отримання такої інформації розглядається як необхідна умова для прийняття обґрунтованих управлінських рішень різноплановими зацікавленими особами, а також для оцінки ефективності вкладень капіталу та ступеня фінансових ризиків. Проте діюча форма балансу не в повній мірі сприяє проведенню якісного аналізу його статей.

Нині згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» для узагальнення інформації про матеріальні запаси виокремлена комплексна стаття «Запаси» (код рядка 1100) в II розділі активу балансу (звіту про фінансовий стан) [1]. У зазначеній статті показується загальна вартість активів, які визнано запасами відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», крім поточних біологічних активів, для яких передбачено окрему статтю [2]. Укрупнення статті «Запаси» компенсується можливістю розкриття інформації у додат-

кових статтях із збереженням їх назви і коду рядка з переліку додаткових статей фінансової звітності, наведених у додатку 3 до НП(С)БО 1 [1]. За умови відповідності таким критеріям як інформація є суттєвою та оцінка статті може бути достовірно визначена, дані про запаси можуть подаватися у балансі (звіті про фінансовий стан) у такому розрізі (табл. 1). Суттєвою інформацією є інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Суттєвість інформації визначається відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності та керівництвом підприємства.

Таблиця 1

Додаткові статті балансу до статті «Запаси» [2]

Стаття	Код рядка	Зміст статті
Виробничі запаси	1101	Відображається вартість запасів малоцінних та швидкозношуваних предметів, сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, запасних частин, тари, будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для споживання в ході нормального операційного циклу.
Незавершене виробництво	1102	Відображаються витрати на незавершене виробництво і незавершені роботи (послуги), а також вартість напівфабрикатів власного виробництва і валова заборгованість замовників за будівельними контрактами.
Готова продукція	1103	Відображаються запаси виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками і відповідають технічним умовам і стандартам. Продукція, яка не відповідає наведеним вимогам (крім браку), та роботи, які не прийняті замовником, відображаються у складі незавершеного виробництва.
Товари	1104	Відображається без суми торгових націнок вартість залишків товарів, які придбані підприємствами для подальшого продажу.

Однак, на підприємствах критерії суттєвості можуть бути різними, тому такий формат подання загальної вартості запасів призводить до викривлення інформації, що використовується для аналізу та прийняття управлінських рішень, що вимагає уточнення. Як зазначає Кузьмінська О.Е., вивчення забезпеченості підприємства запасами передбачає оцінку загальної потреби підприємства у виробничих запасах, аналіз обґрунтованості обсягів замовлення виробничих запасів, оцінку повноти та своєчасності надходження виробничих запасів від постачальників, та аналіз забезпеченості підприємства конкретними виробничими запасами в днях [3, с. 178].

Кобилецький В.Р. також стверджує, що варто розраховувати показник оптимального розміру окремо за кожним видом запасів [4]. При цьому Прохар Н.В. вважає, що не достатньо коректним є укрупнення статті «Запаси» та включення до її складу виробничих запасів, МШП, незавершеного виробництва, готової продукції та товарів, оскільки склад запасів визначається особливостями діяльності виробничого, торговельного підприємства або підприємства, що надає послуги. Тому розрахунок коефіцієнтів оборотності та забезпеченості конкретних видів запасів з метою проведення економічного аналізу буде можливим тільки при використанні додаткових аналітичних даних» [5, с. 343].

На нашу думку, для формування важливої і доречної інформації варто передбачити такі основні статті у балансі (звіті про фінансовий стан) щодо запасів: виробничі запаси; готова продукція (товари); поточні біологічні активи. Це спростить методику заповнення балансу і підвищить аналітичність даних цієї звітної форми.

Отже, запропоновані зміни до балансу (звіту про фінансовий стан) щодо статті «Запаси» підвищать спроможність користувачів краще зрозуміти вплив певних операцій на фінансовий стан та результати діяльності підприємства, що забезпечить прийняття ефективних управлінських рішень.

Перелік посилань:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом М-ва фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Редакція від 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 08.05.2023).
2. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затв. Наказом М-ва фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. Редакція від 30.12.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text> (дата звернення: 08.05.2023).
3. Кузьмінська О. Е. Напрями аналізу виробничих запасів підприємств. Вчені записки: Види економічної діяльності та регіональна економіка. № 16. С. 175-180. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32615885.pdf> (дата звернення: 08.05.2023).
4. Кобилецький В. Р. Коефіцієнт оборотності запасів. Онлайн-журнал «Financial Analysis online». URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/293-oborotnist-zapasiv> (дата звернення: 08.05.2023).
5. Прохар Н. В. Особливості та дискусійні аспекти фінансової звітності відповідно до Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Сер. Економічні науки*. 2013. Вип. 23. С. 341-345. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2013_23_51 (дата звернення: 08.05.2023).

АНАЛІЗУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕРЕВІРОК КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

*Радіонова Н.Й., д-р екон. наук, професор
Київський національний університет технологій та дизайну*

Аудиторська діяльність є незалежною професійною діяльністю суб'єктів аудиторської діяльності з надання аудиторських послуг, ключовим аспектом якої є аудит фінансової звітності, який виконує надзвичайно важливу функцію щодо підтвердження достовірності та неупередженості інформації, поданої користувачам фінансової звітності [8, с. 311]. Цим забезпечується суттєве зменшення ри-